

## PRESEDNÍCTVU ZBORU POVERENÍKOV

*Bratislava 21. októbra 1946*

Na základe uznesenia Zboru povereníkov o tom, že jednotlivé poverenictva majú nakúpiť zo svojich dispozibilných prostriedkov diela slovenských výtvarníkov podľa odporúčania, resp. výberu osobitnej jury (Umeleckej a vedeckej rady), požiadal som členov Zboru povereníkov, aby venovali pozornosť a kúpili pre svoje poverenictva diela vystavené na spoločnej výstave členov Umeleckej besedy slovenskej a Skupiny 29. augusta. Konštatujem, že na tejto výstave zakúpili rozličné diela len: Predsedníctvo SNR, Zbor povereníkov, Poverenictvo školstva, priemyslu a sociálnej starostlivosti. Pritom i táto výstava ukázala, že náš výtvarný život o súkromných záujemcov sa opierať nemôže. Kúpil iba jeden súkromník jediný exponát v cene Kčs 1.000. Zdôrazňujem opätovne, že celý náš pekne sa rozvíjajúci výtvarný ruch existenčne môže sa opierať len o verejné prostriedky, o záujem a nákup úradov, podnikov atď.

Dňa 28. októbra usporaduje Blok slovenských výtvarníkov výstavu predajných diel všetkých alebo aspoň väčšiny slovenských výtvarníkov (doteraz sa už prihlásilo na 50) a výstava táto má mať podistým i aukčný charakter. Je povinnosťou správy štátu, aby v miere čo možno najrozsiahlejšej vyšla v ústrety pri tejto príležitosti i existenčným potrebám našich výtvarníkov, a poverenictva, ktoré nech už z akýchkoľvek dôvodov neprejavili záujem o predchádzajúcu výstavu našich výtvarníkov, urobili tak teraz. UVR menovala tiež nákupnú komisiu a naše poverenictva budú si môcť jej prostredníctvom výtvarné diela nakúpiť. Navrhujem preto, aby sa Zbor povereníkov uzniesol, že poverenictva uvoľnia sumy aspoň vo výške určenej svojho času Poverenictvom

financií na nákup umeleckých diel z výstavy Bloku slovenských výtvarníkov prostredníctvom alebo na odporúčanie nákupnej komisie Umeleckej a vedeckej rady.

S úctou

L. Novomeský

---

ZP na návrh povereníka školstva požiadal 21. VI. 1946 svojich členov, aby v rámci rozpočtu jednotlivých povereníctiev zvýšili proponované sumy na nákup umeleckých diel a vyzval UVR, aby vypracovala zoznam umelcov, ktorých diela odporúča na zakúpenie. Novomeský informoval o tejto skutočnosti prednostu V. Wagnera a uviedol 26. VI.):

„Pri nákupe obrazov panuje anarchia opäť ako predtým. Obchodne zdatnejší umelci predávajú svoje diela, kým menej obratní nemajú možnosti. I pri výbere záleží všetko na osobnom vkuse toho-ktorého pána disponujúceho so sumami určenými na nákup umeleckých diel na jednotlivých povereníctvach.

Prosím opätovne, aby sa už urobil poriadok na tomto poli. Premyslite si trebárs spolu s výtvarníkmi, akým spôsobom by sa urobil poriadok... Azda by bolo vhodné usporiadať aukčnú výstavu slovenských umelcov, na ktorej by sa zakúpili od nich veci z peňazí všetkých povereníctiev, poprípade aj z iných prameňov. Pritom je však dôležité myslieť na to, aby nielen od bratislavských, ale aj od umelcov na vidieku žijúcich sa odkúpili veci.“

Ako vidieť z listu Predsedníctvu ZP prvý zákrok nestačil a povereník mal naporúdzi nový návrh. Nečakal však na uznesenie (ZP ho prijal 29. X.), ale 21. X. napísal listy všetkým slovenským ministrom, ba aj Kopeckému a Stránskemu, so žiadosťou, aby uvoľnili „podstatné sumy“ z rozpočtu svojho rezortu na nákup obrazov z výstavy BSV.

Námaha nebola márna. Svedčí o tom výkaz o predaných dielach, ktorý zostavil predseda BSV Š. Bednár a 10. XII. poslal PŠO: Min. poľnohospodárstva kúpilo 6 obrazov za 49 tisíc, podpredseda vlády Široký 3 za 46.500 (vyberal ich Novomeský), Min. nár. obrany za 117 tisíc, Min. zahr. vecí za 100 tisíc, Pov. zdravotníctva za 15 tisíc, PŠO za 40 tisíc, dopravy takmer za 100 tisíc, Pov. poľnoh. za 25 tisíc. Bednár sa Novomeskému poďakoval „za všetku podporu, ktorej ďakujeme za tento úspech prvej Celoslovenskej výstavy. Vieme, že Vám sme vďační

za to, že toľko vládnych dejateľov túto výstavu navštívilo. Prijmite našu vreľú vďaku za všetko, čo ste pre prvú výstavu urobili“.

Prvá výstava výtvarníkov z celého Slovenska sa konala v dňoch 26. X.—30. XI. 1946.